

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 706 63661, faks. 8 706 63663, el. p. info@am.lt, http://am.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Baltijos aplinkos forumui	2020-02-	Nr. 66-(D8)E-
Kopijos	į 2020-01-22	Nr. BEF-4-1798
Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijai	2020-01-30	BEF-4-1980
Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos komitetui		BEF-4-1981
Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisijai		

DĖL KIRTIMŲ PUNIOS ŠILO GENETINIUOSE MEDYNUOSE

Jūsų rašte minimi specialieji miško kirtimai Punios šilo pušies genetiniame medyne vykdyti laikantis teisės aktuose nustatytos tvarkos ir reikalavimų, siekiant išsaugoti, t. y. atkurti Punios šilo pušies populiaciją, suformuojant įvairiamžius pušies medynus ir surenkant miško dauginamąją medžiagą šiam medynui atkurti ir saugoti Augalų genų banke. Specialieji miško kirtimai sėklinės miško bazės objektuose – genetiniuose draustiniuose, genetiniuose ir sėkliniuose medynuose, kaip ir kitos ūkinės priemonės, vykdomi laikantis Valstybinės miškų tarnybos Miško genetinių išteklių skyriaus specialistų nurodymų, atsižvelgiant į šių objektų inventorizacijos duomenis – medynų būklę, derėjimą ir kt., todėl ūkinės priemonės vidinės miškotvarkos projektuose neprojektuojamos. Jos vykdomos vadovaujantis Miško dauginamosios medžiagos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. spalio 29 d. įsakymu Nr. 521 „Dėl Miško dauginamosios medžiagos nuostatų patvirtinimo“, 18 punktu ir Miško kirtimų taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. D1-79 „Dėl Miško kirtimų taisyklių patvirtinimo“ 98 punktu. Jūsų rašte minimus specialiuosius miško kirtimus VĮ Valstybinių miškų urėdija vykdė ir numato vykdyti ateityje, kol bus suformuota įvairiamžio medyno struktūra, vadovaudamasi Valstybinės miškų tarnybos 2019 m. rugpjūčio 23 rašte Nr. R2-1742(39.9) „Dėl Punios šile esančių paprastosios eglės ir paprastosios pušies genetinių medynų“ pateiktais nurodymais: „*plėtoti esamų genetinių medynų išsaugojimą, parinkti 5 sklypus paprastosios pušies genetiniame medyne, numatant genetinių medynų tolimesnę atkūrimą. Vieno, specialiaisiais kirtimais kertamo (ir atkuriamo) sklypo plotas turėtų būti nuo 1 iki 2 ha*“, taip pat laikydamosi specialiųjų žemės naudojimo sąlygų botaniniuose-zoologiniuose draustiniuose. Kadangi pušis – šviesamėgė medžių rūšis, todėl vykdant specialiuosius kirtimus taikomas plynas kirtimo būdas, siekiant sudaryti palankias sąlygas jai atsikurti arba atkurti dirbtiniu būdu.

Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad minėti Punios šilo pušies ir eglės genetiniai medynai, kurių bendras plotas – 293,7 ha, dar 1999 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. vasario 5 d. nutarimu Nr. 133 „Dėl miškų mokslinio tyrimo ir mokymo bei selekcinės sėklininkystės objektams priskirtų miškų plotų patvirtinimo“ priskirti **miškų selekcinės sėklininkystės objektams**. Šių objektų paskirtis – miško medžių dauginamosios medžiagos ruošą šalies miškams želdinti ir selekcinę sėklinę miško bazę kurti. Jie įrašyti į Valstybinės miškų tarnybos direktoriaus 2017 m. rugsėjo 6 d. įsakymu Nr. 2017-17-V „Dėl genetinių medynų sąrašo patvirtinimo“ patvirtintą genetinių medynų sąrašą. Genetinių medynų steigimo tikslas nurodytas jų dokumentuose – „*išsaugoti pušies ir eglės populiacijų genetinę įvairovę kintančios aplinkos sąlygomis ir užtikrinti šių populiacijų atsikūrimą ar atkūrimą tų pačių medynų dauginamąją medžiagą*.“ Vadovaujantis Lietuvos Respublikos augalų nacionalinių genetinių išteklių įstatymo 16 straipsniu ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. D1-861 „Dėl augalų nacionalinių genetinių išteklių sąrašų patvirtinimo“, jie priskirti **miško augalų nacionaliniams genetiniams ištekliams**, įrašyti į **Europos miško genetinių išteklių**

duomenų bazę (EUFGIS), šalies Augalų nacionalinių genetinių išteklių informacinę sistemą ir Genetinių miško medžių išteklių informacinę sistemą. Todėl veiklos režimo juose iš naujo nustatyti nereikia – jį reglamentuoja Augalų nacionalinių genetinių išteklių įstatymas, Saugomų teritorijų įstatymas, Miškų įstatymas ir kiti poįstatyminiai teisės aktai. Vadovaujantis Gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 318 „Dėl Gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatų patvirtinimo“, 1 ir 6 punktais, genetiniuose medynuose taikomas tas pats veiklos reglamentas, kaip ir genetiniuose draustiniuose. Vadovaujantis Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų įstatymo 74 ir 75 straipsniais, jų teritorijoje esančiame botaniniame-zoologiniame draustinyje nedraudžiama vykdyti specialiųjų miško kirtimų, pažeisti miško paklotę ar paviršinių dirvožemio sluoksnių neįšalus gruntu, **jei atliekami miško atkūrimo darbai**. Miško kirtimų taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. D1-79 „Dėl Miško kirtimų taisyklių patvirtinimo“, 98 punkte nustatyta, kad „miško kirtimai miško medžių genetiniuose draustiniuose, genetiniuose ir sėkliniuose medynuose (...) vykdomi laikantis Valstybinės miškų tarnybos rekomendacijų, teikiamų vadovaujantis Miško dauginamosios medžiagos nuostatais, tvirtinamais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu. Miško medžių genetiniuose draustiniuose, genetiniuose ir sėkliniuose medynuose, siekiant išsaugoti genetinę įvairovę ir suformuoti įvairaus amžiaus ir struktūros produktyvius geros kokybės medynus, vykdomi medynų derėjimą ir natūralų atžėlimą skatinantys specialieji kirtimai, kurie pradami ne jaunesniuose kaip (...) 81 metų pušynuose (...)“.

Genetinių miško medžių išteklių apsaugos tikslai, skirtingai nuo kai kurių kitų gamtinių vertybių, pasiekiami taikant ne *statinius*, bet *dinaminius* metodus – kirtimais formuojant įvairiamžiū medynus, juos atkuriant tų pačių medžių dauginamąją medžiagą jų augimo vietose (*in situ*) ir naudojant jų dauginamąją medžiagą *ex situ* – lauko kolekcijoms ir bandomiesiems želdiniams, skirtiems miško medžių selekcijai, kurti. Dalis dauginamosios medžiagos saugoma Augalų genų banke. Tokie metodai taikomi ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Europoje, ir priskiriami aukštesnei gamtos išteklių apsaugos kategorijai, kai saugoma ne tik rūšis, bet ir jos genetinė medžiaga, medynams atsikuriant ar juos atkuriant dirbtiniu būdu iš jų dauginamosios medžiagos, kol medžiai dar neperbrendę ir gausiai dera.

Vykdamas minėtas priemones LR aplinkos ministro 2019 m. rugpjūčio 7 d. pavedimo Nr. D18-33 „Dėl apsaugos priemonių Punios šilo botaninio-zoologinio draustinio teritorijoje“ nurodymai nepažeisti, nes:

1. Vadovaujantis www.geoportal.lt duomenimis, Punios šilo genetinių medynų **teritorijoje nėra inventorizuotų natūralių miško buveinių**, išskyrus vieną mažą teritoriją užmirkusioje eglės genetinio medyno dalyje, kurioje kirtimai nevykdyti.

2. Pavedimo preambulėje nurodyta ne tik „apsaugoti natūralias miško buveines nuo sunaikinimo“, bet ir „užtikrinti tinkamą ypač vertingų paprastosios pušies ir paprastosios eglės populiacijų genetinių išteklių apsaugą“.

3. Pušies genetiniame medyne vykdyti ne sanitariniai, bet specialieji kirtimai, kurie, vadovaujantis anksčiau minėtais tikslais ir teisės aktais, projektuojami ne vidinės miškotvarkos projekte, o Valstybinės miškų tarnybos nurodymuose, atsižvelgiant į medžių derėjimą, būklę ir pan.

Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad Lietuva, kaip ir kitos Europos Sąjungos šalys, įgyvendindama 2012 m. balandžio 20 d. Europos Parlamento priimtą ES biologinės įvairovės strategiją iki 2020 m., kurioje pabrėžiama, kad *biologinės įvairovės mažėjimas susijęs ne tik su rūšių ir buveinių, bet ir genetinės įvairovės nykimu*, įsipareigojo užtikrinti ne tik natūralių gamtinių buveinių, bet ir šalies miško medžių genetinių išteklių, Punios šile užimančių apie 10 proc. šilo teritorijos, apsaugą.

Visi šalies miško medžių genetiniai ištekliai, priskirti ir Europos genetiniams ištekliams, užima tik 3684,1 ha arba tik 0,16 proc. visų šalies miškų teritorijos.

Aplinkos viceministrė

Rasa Vaitkevičiūtė

Zita Bitvinskaitė, 8 646 89813, el. p. zita.bitvinskaite@am.lt

Tomas Tukačiauskas, 8 686 17499, el. p. tomas.tukaciauskas@am.lt

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, A. Jakšto g. 4, 01105 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl kirtimų Punios šilo genetiniuose medynuose
Dokumento registracijos data ir numeris	2020-02-14 Nr. (66)-D8(E)-664
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0, GEDOC
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	RASA VAITKEVIČIŪTĖ, Viceministrė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-02-14 10:24:13
Parašo formatas	Parašas, pažymėtas laiko žyma
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-02-14 10:24:24
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B
Sertifikato galiojimo laikas	2019-05-07 - 2022-05-06
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Raštinė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-02-14 10:40:19
Parašo formatas	Trumpalaikis skaitmeninis parašas, kuriame taip pat saugoma sertifikato informacija
Laiko žymoje nurodytas laikas	
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA
Sertifikato galiojimo laikas	2020-01-09 - 2021-01-08
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	0
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elektroninė dokumentų valdymo sistema VDVIS, versija v. 3.04.02
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	El. dokumentas atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja. Tikrinimo data: 2020-02-14 10:42:17
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2020-02-14 atspausdino Raštinė
Paieškos nuoroda	